

Beslut

efter kvalitetsgranskning av stimulerande
undervisning för elever i årskurs 4 som ligger
långt fram i sin kunskapsutveckling vid

Rydsolan 847 i Skövde kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Rydskolan 847 avseende verksamhetens kvalitet gällande stimulerande undervisning för elever i årskurs 4 som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska att undervisningen i årskurs 4 genomförs på ett sådant sätt att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling bibehåller sitt intresse för skolarbetet och får möjlighet att nå längre. De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning arbetar lärare metodiskt vid planering och i undervisning för att ge elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling möjlighet att nå längre?
2. I vilken utsträckning ger skolans ledning stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. I bilaga 2 finns beskrivet hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Granskningen genomförs i 30 skolor, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Rydskolan 847 i Skövde kommun ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Rydskolan 847 den 25-26 april 2022. Besöket genomfördes av utredarna Anna Alm och Jan-Erik Lipiäinen. Totalt 6 intervjuer med elever, lärare, representer för elevhälsan och rektorn samt 5 lektionsobservationer har genomförts.

Beslut:

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade området fungerar väl.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat. Detta i syfte att tydligare synliggöra även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Uppföljningen bör sedan användas som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen inom området.
- Rektorn behöver utforma verksamheten så att lärare ges möjlighet att tillsammans med elevhälsan utveckla en undervisning som även identifierar och möter behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2022-12-21 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2019:5786) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Lärares arbete med planering och undervisning för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande fyra områden:

- I vilken utsträckning lärarens *planering av undervisningen* (även) utgår från behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning läraren ger elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling *tillräckliga utmaningar*.
- I vilken utsträckning de elever som nått långt/blir klara fort får *stöd för att komma vidare* i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning undervisningen *genomsyras av ändamålsenliga förväntningar* på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att lärarna i flera avseenden arbetar metodiskt för att planera och genomföra en undervisning så att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling ska ges möjlighet att nå längre i alla ämnen.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att lärarna vid Rydskolan i sin planering förbereder uppgifter och material för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling och att lärare i sin planering beaktar tidigare höga elevprestationer och kontinuerligt uppdaterar planeringen med utgångspunkt i elevernas förändrade behov även om det framgår av elevintervjuerna att det ibland saknas uppgifter som är stimulerande för den här elevgruppen. Granskningen visar vidare att elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling delvis får utmanande uppgifter som både inbjuder till acceleration och berikning och att lärarna använder sig av olika metoder och material i undervisningen så att eleverna får möta en viss variation och att lärarna ger lämpliga former av lärarstöd för att elever ska komma vidare i sitt lärande. Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna erkänsla för tidigare ansträngningar och återkoppling för att eleverna ska utvecklas ännu mer. Granskningen visar också att lärarna ger eleverna stöd i att få överblick över skolarbetet genom att ibland låta eleverna reflektera över sitt eget lärande och att de flesta lärare stöttar elever att ta sig an nya kunskapsområden genom det undervisningsinnehåll som läraren presenterar. Vidare visar granskningen att lärarna uppmärksammar och stöttar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och att lärarna har ändamålsenliga förväntningar på elever som utgår från en aktuell bild av elevernas

kunnande och förutsättningar. Granskningen visar inget annat än att undervisningen är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund och att lärarnas höga förväntningar på samtliga elever kommer till uttryck i tilltal och bemötande. Granskningen visar också att lärarna arbetar med att ge uppmuntran och visa höga förväntningar på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och som eventuellt saknar stöttning hemifrån.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet, men vill i sammanhanget påtala vikten av att följa upp hur eleverna upplever de extrauppgifter som erbjuds.

Lärarnas planering av undervisningen

Granskningen visar att lärarna vid Rydskolan i sin planering förbereder uppgifter och material för elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare, i lektionsobservationer och de skoluppgifter som Skolinspektionen tagit del av framgår det att lärarna till exempel planerar öppna och varierande uppgifter där det finns förutsättningar för eleverna att reflektera kring ett område och fördjupa kunskaperna i de olika momenten utifrån sina intressen. I matematik finns det även olika spår med olika svårighetsgrad som eleverna kan välja och det finns möjlighet att accelerera enligt lärarna, då läromedlet i matematik är uppbyggt utifrån en grundnivå som avslutas med en diagnos som pekar ut den vidare svårighetsgraden för den enskilda eleven. I flera ämnen, däribland matematik, jobbar lärarna varje vecka också med digitala program som anpassar svårighetsnivån i realtid utifrån elevernas individuella kunskapsnivå. I de samhällsorienterande ämnena (SO) berättar en lärare att hen jobbar nära nog uteslutande med digitala medel som möjliggör att eleverna kan jobba med uppgifter av olika svårighetsgrad.

Granskningen visar vidare att lärare i sin planering beaktar tidigare höga elevprestationer och kontinuerligt uppdaterar planeringen med utgångspunkt i elevernas förändrade behov även om det framgår av elevintervjuerna att det ibland saknas uppgifter som är stimulerande för den här elevgruppen. Lärare uppger att de tidigt får information om elevernas kunskapsnivå, exempelvis vid överlämning från årskurs 3 där de bland annat diskuterar resultaten på de nationella proven. Lärarna tillägger dock att det i överlämningen är större fokus på elever som inte nått målen för utbildningen. Lärarna beskriver vidare att de i sin planering tar hänsyn till elevernas tidigare höga prestationer genom att förbereda lektionerna så att det finns extrauppgifter till de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Eleverna säger att det i många ämnen finns extrauppgifter att göra om man blir klar men att det ibland inte finns fler uppgifter och då får man antingen hjälpa de andra eleverna, rita, läsa bänkbok eller städa sin bänk. Några elever lyfter också fram att det

ibland kan bli jobbigt och stressigt att vara "hjälp lärare" när många elever behöver hjälp. I de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tar del av vid skolbesöket ges eleverna omdömen och det finns flera exempel på vad eleven behöver göra för att komma vidare i sin kunskapsutveckling.

Utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling får utmanande uppgifter som både inbjuder till acceleration och berikning och att lärarna använder sig av olika metoder och material i undervisningen så att eleverna får möta en viss variation. Av intervju med elever och lärare framgår att de lärare som undervisar i årskurs 4 ibland ger eleverna utmanande och utvecklande uppgifter, men att elever i de flesta ämnen får börja med samma uppgifter vilket också bekräftas av ett par av de lektionsobservationer som Skolinspektionen gör under besöket. Eleverna uppger i intervju att det varierar mellan lärare hur bra de är på att ge mer utmanande och intressanta uppgifter. Eleverna berättar vidare att det i matematik finns olika svårighetsgrader (spår) som de kan utgå ifrån vilket de lyfter fram som utmanande och stimulerande eftersom de då får tillfälle att accelerera. Vidare nämner de även uppgifter av experimentell karaktär som utmanande och stimulerande, exempelvis programmering eller då de i naturkunskap fick plantera växter. Ett annat exempel som eleverna lyfter fram som en stimulerande och utmanande uppgift var när de fick skriva med hjälp av runor. Eleverna säger att det i alla ämnen nästan alltid finns svårare uppgifter att få, men att de i de flesta ämnen får arbeta med dessa först då man gjort de initiala uppgifterna. Lärarna berättar däremot att de i flera ämnen jobbar med digitala övningar som är nivåuppdelade och där det nästan alltid finns utmanande extrauppgifter. Lärarna ger också exempel på uppgifter som är av mer reflekterande karaktär där elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling kan få arbeta med att tydliggöra sina analyser, exempelvis genom att förklara fotosyntesen för ett yngre barn. Av intervju med både lärare och elever framgår det att eleverna får möta en variation i undervisningen genom att de får jobba både individuellt, i mindre grupper och i helklass. Detta bekräftas vid de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde vid besöket. Skolinspektionen ser också exempel på att undervisningen varierar mellan lärarledda genomgångar och elevaktiviteter.

Lärarstöd för att komma vidare i kunskapsutvecklingen

Granskningen visar att lärarna ger lämpliga former av lärarstöd för att elever ska komma vidare i sitt lärande. Av intervjuer med elever och lärare såväl som av lektionsobservationer framgår att lärarna ger stöd och återkoppling i undervisningen. Lärarna går runt i klassrummet när eleverna arbetar och elever får hjälp genom att räcka upp handen, men också utan att påkalla lärarnas uppmärksamhet. Elever berättar att lärarna förklarar sådant som eleverna inte förstår och gör tydligt för dem hur de ska tänka för att kunna lösa sina uppgifter i framtiden. Enligt eleverna ger

lärarna dem främståsyftande kommentarer, både under lektionen, på prov eller på inlämningsuppgifter. Eleverna säger att lärarna ibland kan lyfta uppgifter i helklass som många elever har problem med att lösa. Lärarna berättar att de jobbar med den aktuella elevgruppen, både genom att låta eleverna att accelerera men främst genom att peka på sätt för eleverna att fördjupa och utveckla sina uppgifter. Lärarna berättar vidare att de styr över gruppindelning och elevernas placeringar i klassrummet men att syftet med hur grupperna placeras kan variera med uppgiften. Det framgår av Skolinspektionens observationer att elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling får arbeta tillsammans i syfte att utvecklas ytterligare. Vidare beskriver både lärarna och rektorn att eleverna i ämnena svenska och matematik har tillgång till en extralärare. Vid dessa tillfällen går de elever i årskurs 4 som behöver mest stöd in i ett annat klassrum och bildar tillfälligt en mindre grupp. Därigenom frigör den ordinarie läraren utrymme för de andra eleverna, där ibland den grupp av elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling, att få ytterligare kvalificerat och främståsyftande lärarstöd.

Vidare visar granskningen att lärarna ger eleverna erkänsla för tidigare ansträngningar och återkoppling för att eleverna ska utvecklas ännu mer. Av intervjuer med lärare och elever och vid lektionsobservationer framgår att lärare stöttar elever genom att ge kontinuerlig återkoppling på hur eleverna kan komma vidare i sitt lärande, exempelvis inför utvecklingssamtalet men även enskilt under lektionen. En lärare säger att hen ger kortare muntliga återkopplingar eftersom det har visat sig vara mest framgångsrikt i elevgruppen, men också för att eleverna då får tillfälle att träna på att argumentera för sin sak. En annan lärare berättar att hen återkopplar skriftligt till de enskilda eleverna genom att skriva i deras arbetsböcker och ibland lyfta exempel i helklass i syfte att ge elever erkänsla för sina ansträngningar.

Granskningen visar också att lärarna ger eleverna stöd i att få överblick över skolarbetet genom att ibland låta eleverna reflektera över sitt eget lärande. Lärarna berättar att de uppmanar eleverna att fundera över vad de kunde ha gjort annorlunda för att förbättra sina lösningar. Ett sätt att göra detta på, säger en lärare är att låta eleverna jobba med exempelvis kamratbedömningar i syfte att de både ska träna sig på att ge och ta kritik samt att reflektera över sitt eget lärande. Vidare berättar lärarna att de även uppmuntrar eleverna att få överblick över sitt skolarbete genom att arbeta med studieteknik, exempelvis har de haft diskussioner med eleverna om hur de jobbar med sina läxor hemma.

Granskningen visar att de flesta lärare stöttar elever att ta sig an nya kunskapsområden genom det undervisningsinnehåll som läraren presenterar. Lärarna ger exempel på att de tar reda på vad eleverna är intresserade av och erbjuder möjligheter för eleverna att välja uppgifter som ligger i linje med deras intressen. Några elever säger att lärarna vet vad de är intresserade av och att de ställer frågor om

detta under utvecklingssamtalen. Eleverna säger också att lärarna är bra på att motivera dem.

Vidare visar granskningen att lärarna uppmärksammar och stöttar både pojkar och flickor som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervju med lärarna framgår det att de aktivt arbetar med stereotypa föreställningar om könen genom att arbeta med värdegrundsfrågor och könsnormer i samhället. Lärarna berättar att de i årskurs 4 ser en viss tendens att pojkarna tar mer plats i klassrummet medan flickorna är tystare men samtidigt, säger lärarna, är det inte så att flickorna inte vågar ställa frågor. Lärarna berättar att de tillsammans läst och diskuterat vetenskaplig litteratur som belyser vikten av att värna god studiero och att ha höga förväntningar på alla, oavsett kön. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer och i dokumentationen framgår inget annat än att lärarna uppmärksammar och stöttar både flickor och pojkar i lika hög utsträckning.

Ändamålsenliga förväntningar

Granskningen visar att lärarna har ändamålsenliga förväntningar på elever som utgår från en aktuell bild av elevernas kunskande och förutsättningar. Av intervju med lärarna framgår det att även om lärarna får en överlämning från mentorn i årskurs 3 inför skolstarten i årskurs 4, så lägger de en del tid på att lära känna eleverna under hösten, vilket gör att de får insyn i elevernas individuella förutsättningar och behov. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av ger uttryck för att lärarna har ändamålsenliga förväntningar på att elever som har mer än godtagbara kunskaper kan nå ännu längre, även om mängden information i de individuella utvecklingsplanerna skiftar i de olika ämnena. Vid intervjuerna med elever bekräftas bilden av att lärare har ändamålsenliga förväntningar på eleverna. Eleverna säger att lärarna uppmuntrar dem när de har presterat bra men att det även känns bra att be om hjälp om behovet skulle uppstå.

Granskningen visar att lärarnas höga förväntningar på samtliga elever kommer till uttryck i tilltal och bemötande. Vidare framgår av intervjuer och observationer inget annat än att lärarnas undervisning är fri från uttryck för stereotypa föreställningar kopplade till elevers kön, socioekonomiska bakgrund och migrationsbakgrund. Elever beskriver exempelvis att lärarna är positiva och att de känner sig trygga med att be om hjälp och att lärarna visar dem vad de kan göra för att bli ännu bättre utan att det känns som att de blir pressade. Intervjuade lärare säger att det är viktigt att ha höga förväntningar på samtliga elever och att det därför är viktigt att jobba med gruppen och att alla ska få komma till tals samt att eleverna ska lära sig lyssna på varandra. Den bild som elever och lärare ger överensstämmer med det som framkommer vid lektionsobservationer, då lärare uppmuntrar och ger positiv respons och hjälp till samtliga elever men även lämnar utrymme för elever att få uttrycka sina åsikter i dialog med sina klasskamrater. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer försökte lärarna exempelvis fördela ordet jämnt mellan

flickor och pojkar och bjöd in alla elever i samtalen även om de inte hade räckt upp handen. Rektorn säger att hen i diskussioner med lärarna upplever att de i undervisningen bemöter och behandlar alla elever på ett likvärdigt sätt oberoende av kön, socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund samt i enlighet med skolans värdegrund.

Granskningen visar slutligen att lärarna arbetar medvetet med att ge uppmuntran och visa höga förväntningar på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling och eventuellt saknar stöttning hemifrån. Enligt lärarna är det viktigt för eleverna att vara duktiga i skolan även om många vårdnadshavare saknar eftergymnasial utbildning. Skolverkets statistik speglar detta då åren 2021/22 visar att 32 procent av föräldrarna har eftergymnasial utbildning (jämfört med riket där genomsnittet är 62 procent). Många vårdnadshavare är engagerade och uppmuntrar sina barn att utvecklas i skolan genom att ta till sig nya kunskaper, enligt både lärare, representanter för elevhälsan och rektorn, även om vårdnadshavarna själva har svårt att ge stöd i hemmet. Som ett svar på denna omständighet berättar lärarna att skolan har läxhjälp till eleverna och att skolan är aktiv i ett kommunalt samverkansprojekt för att stärka elevernas kunskapsutveckling. Utöver läxhjälp erbjuder skolan också andra eftermiddagsaktiviteter, berättar rektorn, eftersom lärarna har blivit uppmärksammade på att eleverna gärna dröjer sig kvar på skolan efter att skoldagen egentligen är slut, bland annat har eleverna tillgång till en språkresurs på biblioteket. Det finns också möjlighet att gå på lovskolan, säger lärarna, men detta gäller inte för den grupp av elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Skolledningens stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt framme i sin kunskapsutveckling

Inom denna frågeställning granskas följande tre områden:

- I vilken utsträckning skolans uppföljning av resultat ger underlag för genomförande och utveckling av undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för elevhälsa och lärare att samverka kring undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.
- I vilken utsträckning rektorn genom sin organisation skapar reella möjligheter för lärare att – tillsammans eller på egen hand – genomföra och utveckla en undervisning som möter elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i begränsad utsträckning ger stöd för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande:

Granskningen visar att rektorn i uppföljningar av kunskapsresultat och undervisningens kvalitet inte på ett systematiskt sätt synliggör elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar däremot att jämförelser görs av pojkars och flickors kunskapsresultat, även om varken rektorn eller lärarna innevarande år ser så stora skillnader mellan könen i årskurs 4. Granskningen visar härutöver att uppföljningen av skolenhetens resultat visserligen används för att utveckla undervisningen, men inte specifikt för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Granskningen visar vidare att det inte finns några tydliga rutiner eller arbetsätt för hur elevhälsans kompetenser kan stödja lärarna i att genomföra och utveckla en stimulerande undervisning för elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. Härutöver visar granskningen att rektorn organiserat elevhälsan så att det ges reella möjligheter att utveckla undervisningen, dock inte specifikt för den aktuella elevgruppen. Granskningen visar slutligen att det saknas gemensamma strategier för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Vidare visar granskningen att det vid skolenheten finns vissa arbetssätt som möjliggör för lärarna att ta del av kunskap som kan gynna elevgruppen men att fokus sällan läggs på den undervisning som gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Uppföljning av resultat

Granskningen visar att rektorn i uppföljningar av kunskapsresultat och undervisningens kvalitet inte på ett systematiskt sätt synliggör elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Visserligen inkluderas samtliga elever i rektorns uppföljning, men de elever som riskerar att inte nå målen för utbildningen prioriteras i diskussioner och analys. Av inkommen dokumentation och i intervju med rektorn så framgår det att hen genom sin uppföljning av kunskapsresultat utifrån sådana parametrar som ämnen, kön och över tid, i ledningsgruppen och tillsammans med lärarna noterar att det går bra för vissa elever. Dock tillägger rektorn att skolans analysarbete främst är inriktat mot att höja resultatet för elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Som en följd av detta arbetar skolan just nu med specialpedagogiska fortbildningsinsatser och digitalisering, säger rektorn. Elevernas resultat finns i ett digitalt system som löpande fylls i och som följs upp av både ledningsgruppen och lärarna vid särskilda analystillfällen under terminen. I det digitala systemet finns möjlighet att ange att eleven har "mer än godtagbara kunskaper" men då detta gäller allting över betyget "E" så blir, enligt rektorn, de elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling ändå svåra att synliggöra på detta sätt. I de individuella utvecklingsplanerna som Skolinspektionen tagit del

av finns mer kvalitativa beskrivningar av elevernas prestationer med en framåtsyftande kommentar, men rektorn uppger i intervju att hen inte inkluderar dessa planer i sin analys och resultatuppföljning.

Granskningen visar vidare att jämförelser görs av pojkars och flickors kunskapsresultat, även om varken rektorn eller lärarna innevarande år ser så stora skillnader mellan könen i årskurs 4. Rektorn säger att flickornas resultat generellt är bättre än pojkarnas men tillägger att när det gäller årskurs 4 är bilden inte entydig.

Granskningen visar härutöver att uppföljningen av skolenhetens resultat visserligen används för att utveckla undervisningen, men inte specifikt för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Exempelvis är ämnena matematik och svenska nivågrupperade i syfte att höja kunskapsnivån då resultaten i dessa ämnen varit låga, berättar rektorn. Rektorn uppger vidare i intervju att hen håller sig informerad om utvecklingen av undervisningen genom klassrumsbesök, kvalitetsdialoger och genom att ha diskussioner med förstelärarna men tillägger att de på skolan inte haft fokus på den grupp elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Stöd för elevhälsan att samverka med lärarna

Granskningen visar att det inte finns några tydliga rutiner för eller upparbetade arbetssätt kring hur elevhälsans kompetenser kan stödja lärarna i att genomföra och utveckla en stimulerande undervisning för elever som nått långt i sin kunskapsutveckling. Rektorn berättar att hen inte givit elevhälsan i något särskilt uppdrag med att arbeta med den aktuella elevgruppen. Däremot händer det att elevhälsan av andra skäl lyfter elever som tillhör denna elevgrupp och då kan aspekter som exempelvis understimulans diskuteras med läraren. Representanter för elevhälsan berättar att det har hänt att de i överlämningen från lågstadiet fått information om elever som har varit högrepresterande och då haft kontakt med Specialpedagogiska skolmyndigheten för att få vägledning i hur man bäst ska ta emot denna elev. Vidare uppger representanter för elevhälsan att elevgruppen inte alltid uppmärksammas initialt utan först då de på grund av understimulans börjar uppvisa ett störande beteende i klassrummet. Enligt representanter från elevhälsan kan det skilja sig mellan pojkar och flickor hur man uttrycker att man är understimulerad. Pojkarna visar när de blir understimulerade, ibland genom att störa undervisningen, medan flickorna blir tysta.

Härutöver visar granskningen att rektorn organiserat elevhälsan så att den tillsammans med lärarna ges reella möjligheter att utveckla undervisningen, dock inte specifikt för den aktuella elevgruppen. Representanter för elevhälsan och lärarna berättar att de samverkar kring alla elever som behöver stöd i undervisningen. Detta kan även inbegripa den elevgrupp som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Vidare genomförs inga särskilda insatser för att motivera och stärka denna elevgrupp i sitt lärande, berättar representanter för elevhälsan. De berättar att lovskolan exempelvis bara är till för de elever som har svårt att nå målen och inte

för de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Rektorn uppger i intervju att elevhälsan träffar arbetslagen på skolan varje vecka och att de ofta är ute i verksamheten där de också samverkar med lärarna kring elevernas utveckling. Däremot, säger rektorn, deltar elevhälsan sällan i diskussioner om undervisningen i lärarnas pedagogiska mötesföreläringar.

Stöd för lärare i arbetet med undervisningen

Granskningen visar att det saknas gemensamma strategier för en undervisning som stimulerar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Av intervjuer med lärare, elevhälsans representanter och rektorn framgår att man vid skolenheten hittills inte arbetat med fokus på elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling utan det utvecklingsarbete som finns riktar sig mot hela elevgruppen och där är även elever som har kommit långt i sin kunskapsutveckling inkluderade. Lärarna berättar exempelvis att de jobbar med öppna frågor och med digitala läromedel som i realtid anpassar sig efter elevernas kunskapsnivå. Av Skolinspektionens lektionsobservationer framgår det även att lärarna arbetar med ett språkutvecklande arbetssätt. Rektorn uppger att det visserligen finns förstelärare i verksamheten med uppdraget att leda det kollegiala lärandet i syfte att utveckla undervisningen men att de inte har något uppdrag som specifikt är riktat mot de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

Vidare visar granskningen att det vid skolenheten finns vissa arbetssätt som möjliggör för lärarna att ta del av kunskap som kan gynna aktuell elevgrupp men att fokus sällan läggs på den undervisning som gynnar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Enligt rektorn är specialpedagogen ofta ute i verksamheten och kan då handleda och stötta de lärare som har elever som behöver stöd och utmaningar. En lärargrupp lyfter ändå fram att de för några år sedan hade en stor grupp elever som hade kommit långt i sin kunskapsutveckling i årskurs 4 och då fick de många öppna uppgifter, problemlösande uppgifter samt fick arbeta i projekt av ämnesövergripande karaktär i mindre grupper. Vidare säger lärarna att de försökte jobba med denna typ av uppgifter snarare än att låta eleverna accelerera i sin kunskapsutveckling då de upplevde att uppgifter syftande till berikning på ett mer framgångsrikt sätt lyfte hela gruppens kunskapsutveckling. Detta framgår också av de elevuppgifter som Skolinspektionen tagit del av. Avslutningsvis framgår det i intervju med både rektorn och representanter för elevhälsan att detta sätt att tänka kring elevuppgifter inte är ett initiativ som kommer från skollädaelsen eller elevhälsan.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver utveckla skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat. Detta i syfte att tydligare synliggöra även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Uppföljningen bör sedan användas som underlag för arbetet med att utveckla undervisningen inom området.

Granskningen visar att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat utifrån olika parametrar såsom ämnen och kön, samt över tid. Dock är den uppföljning och analys som görs av elevernas kunskapsresultat främst inriktad på att identifiera elever som är i behov av eventuella stödinsatser och elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling synliggörs inte på ett tydligt sätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar skolenhetens uppföljning och analys av elevernas kunskapsresultat på ett sådant sätt så att även elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling identifieras, synliggörs och prioriteras. För att rektorn ska ha möjlighet att följa upp den aktuella elevgruppens kunskapsutveckling behöver man på skolan ha en samsyn kring vilka elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Detta kan bland annat ske genom att skapa forum, både för att identifiera elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling och för att diskutera de behov som elevgruppen har i undervisningen.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver utforma verksamheten så att lärare ges möjlighet att tillsammans med elevhälsan utveckla en undervisning som även identifierar och möter behoven hos elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att rektorn inte har organiserat verksamheten så att elevhälsan ges reella möjligheter att samverka med lärarna kring en undervisning som stimulerar och utmanar elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Såväl rektorn som elevhälsans representanter uppger i intervju att elevhälsan inte har i uppdrag att bistå lärarna i deras arbete med elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling, och inte heller att tillsammans med lärarna utveckla undervisningen för denna elevgrupp.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar verksamheten på ett sådant sätt att elevhälsans olika kompetenser tas till vara vid utveckling och ge-

nomförande av undervisningen för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. För att detta ska kunna ske behöver rektorn skapa reella möjligheter för elevhälsan och lärare att samverka kring utbildningen i form av exempelvis mötestid, kompetenshöjande åtgärder och utrymme till pedagogiska samtal även om den elevgrupp som kommit långt i sin kunskapsutveckling.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Sundman Marknäs

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Sundman Marknäs

X Anna Alm

Föredragande
Signerat av: Anna Alm

I handläggningen av ärendet har även Jan-Erik Lipiäinen och Anna Johansson deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket genomfördes den 25-26 april av Anna Alm och Jan-Erik Lipiäinen.

Rydskolan 847 är en kommunal skolenhet i Skövde kommun med 300 elever från förskoleklass till årskurs 6. Eleverna i årskurs 4 är indelade i två klasser och det går cirka 22 elever i varje klass. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar sju lärare i teoretiska ämnen i årskurs 4 innevarande läsår. Andel legitimerade och behöriga lärare på skolenheten är 88 procent enligt Skolverkets statistik för läsåret 2021/2022.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 5 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Bilaga 3: Författningsstöd

Skollagen

1 kap. 4 §

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 221) framgår att i detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människor.

2 kap. 25 §

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 276) framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och att en utgångspunkt är att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma faktorer. Vidare framgår att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper.

3 kap. 2 §

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling, för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 285) förtydligas att alla elever, även de som utvecklas snabbt, har rätt att få stimulans och utmaningar i skolarbetet. Även elever som lätt når kunskapskraven eller har speciella talanger har rätt att få en individanpassad undervisning och uppmuntran att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

2011 års läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet

1 Skolans värdegrund och uppdrag

En likvärdig utbildning

I grundskolans läroplan anges att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skolans uppdrag

Vidare är skolans uppdrag att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.

2 Övergripande mål och riktlinjer

2.2 Kunskaper

Av läroplanen framgår även att skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Läraren ska bland annat ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande; stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan; organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

2.8 Rektorns ansvar

Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningens och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna bland annat får den ledning och stimulans som de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och

kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.